

การนำมาตรการทางกฎหมายสากลมาประยุกต์ใช้ในกฎหมายลิขสิทธิ์ไทย

THE APPLICATION OF UNIVERSAL MEASURES IN THAI COPYRIGHT LAW

ผกาดี ประดับคำ 5137812 SHCJ/D

ปร.ค.(อาชญวิทยา การบริหารงานยุติธรรมและสังคม)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : ศรีสมบัติ โชคประจักษ์ชัช,Ph.D.,ธัญญธร อินทร,Ph.D.,นัทธี จิตสว่าง,Ph.D.,
สารสิน บุญพานนท์,Ph.D.

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ในการวิเคราะห์สภาพปัญหาและอุปสรรคจากการบังคับใช้พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 เพื่อหาแนวทางการนำมาตรการทางกฎหมายสากลมาประยุกต์ใช้ในกฎหมายลิขสิทธิ์ไทยให้เหมาะสม

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสนทนากลุ่มและสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้บริหารและผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายลิขสิทธิ์ จำนวน 20 คน และเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถามกับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานคดีลิขสิทธิ์ จำนวน 150 คน และประชาชน จำนวน 400 คน ประกอบการวิจัยเอกสารและการสังเกตการณ์ภาคสนาม

ผลการวิจัยพบว่าพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 มีสภาพปัญหาด้านการบังคับใช้ที่ก่อให้เกิดความไม่
เป็นธรรม 4 ประเด็นหลัก ได้แก่ 1.บทลงโทษทางอาญาที่รุนแรงไม่สอดคล้องกับพฤติกรรมการละเมิดลิขสิทธิ์เล็กน้อย
และไม่สามารถปราบปรามการกระทำผิดได้ 2. ผู้เสียหายไม่ดำเนินคดีแพ่งเพราะเป็นเรื่องที่ยุ่งยากแต่เลือกให้การดำเนินคดี
อาญาส่งผลกระทบต่อหลักการพื้นฐานในการคุ้มครองลิขสิทธิ์ 3.ปัญหาที่เกิดจากการล่อให้กระทำความผิดหรือล่อซื้อจากฝ่าย
ผู้เสียหาย 4.ประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการกระทำความผิดฐานละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับมาตรการทาง
กฎหมายสากลที่จะนำมาประยุกต์ใช้ในกฎหมายลิขสิทธิ์ไทยได้อย่างเหมาะสมมี 3 มาตรการ ได้แก่ 1.มาตรการจำกัดระดับ
ความรุนแรงให้การกระทำละเมิดลิขสิทธิ์เพื่อการค้าเท่านั้นเป็นความผิดทางอาญามีการแบ่งแยกระดับการกระทำผิด
ออกเป็น 3 ระดับ ระดับที่ 1 พฤติกรรมการละเมิดลิขสิทธิ์เล็กน้อยพบว่าไม่ควรมีโทษทางอาญาระดับที่ 2 พฤติกรรม
การละเมิดลิขสิทธิ์เพื่อการค้าขนาดเล็กพบว่าเป็นความผิดอาญาที่สามารถยอมความได้แต่ให้ปฏิบัติตามเงื่อนไขก่อน
คดีอาญาระดับที่ 3 พฤติกรรมการละเมิดลิขสิทธิ์เพื่อการค้าขนาดใหญ่ที่มีปริมาณในเชิงพาณิชย์ให้เป็นความผิดต่อรัฐ
ยอมความไม่ได้ 2.มาตรการลงโทษทางแพ่งให้หนักขึ้น พบว่า ควรนำมาใช้กับการละเมิดลิขสิทธิ์เพื่อการค้า 3. มาตรการ
ควบคุมการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่และสายลับพบว่าควรนำมาใช้กับการละเมิดลิขสิทธิ์เพื่อการค้าใหญ่ที่มีปริมาณ
ในเชิงพาณิชย์ทั้งนี้การนำมาตรการทางกฎหมายสากลมาประยุกต์ใช้กับหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมไทยจำนวน 5
หน่วย นั้น เจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมเห็นด้วยว่ามีความเหมาะสมแล้วในระดับปานกลาง(ค่าเฉลี่ย 3.30 ส่วน
เบี่ยงเบนมาตรฐาน .35)และมีความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรการทางกฎหมายสากล ไม่แตกต่างกัน ($F = 1.545$, $p\text{-value} = .192$)

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยมี 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ 1.แก้ไขพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 บัญญัติ
ข้อยกเว้นความรับผิดให้พฤติกรรมการละเมิดลิขสิทธิ์เล็กน้อย การละเมิดลิขสิทธิ์โดยไม่รู้ ไม่มีโทษทางอาญากำหนดให้
มีความระงับไปซึ่งลิขสิทธิ์ กำหนดให้ผู้ละเมิดลิขสิทธิ์จ่ายค่าเสียหายเป็นสองเท่าและออกข้อบังคับการปฏิบัติงานของ
เจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการล่อซื้อสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ 2.นโยบายรัฐบาลต้องส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินทางปัญญาใน
เชิงพาณิชย์ เช่น การสร้างมูลค่าภูมิปัญญาไทยนำเสนอมรดกวัฒนธรรมไทยต่อประชาคมโลกและรัฐบาลต้องออกกฎหมายจำกัด
สิทธิผูกขาดของเจ้าของสิทธิลิดอำนาจผูกขาดในตัวสินค้า 3.ประชาชนต้องปรับทัศนคติเกี่ยวกับการใช้สินค้าละเมิดลิขสิทธิ์